Hoe denkt het Zwitserse volk over de landsverdediging?

* * * In september jl. werd aan de Zwitserse landsverdediging aandacht besteed in de pers van het eigen land en ook in Nederland. Generaal b.d. mr. H. J. Kruls publiceerde nl. in „De Telegraaf" van 10 september een artikel, waarin hij Zwitserland — waar de bevolking zich steeds met hart en ziel heeft ingezet voor de landsverdediging — aan Nederland ten voorbeeld stelde. Op de voor de hand liggende vraag: „Is dit in Zwitserland nog steeds zo?" wordt in het Zwitserse maandblad voor officieren *ASMZ* (Allgemeine Schweizerische Militärzeitschrift) van september 1971 een gedetailleerd en genuanceerd antwoord gegeven.

De „Verein zur Förderung des Wehrwillens und der Wehrwissenschaft" doet daarin verslag van een in zijn opdracht door „Isopublic" (Institut für Markt- und Meinungsforschung) uitgevoerde enquête. Het is niet mogelijk alle uitkomsten van deze enquête hier weer te geven; het verslag ervan is daarvoor te omvangrijk. Volstaan zal moeten worden met een samenvatting en het vermelden van de belangrijkste elementen en gegevens.

De opdrachtgever zet eerst uiteen waarom het onderzoek werd ingesteld. Drie overwegingen worden genoemd:

— in de laatste 20 jaar werd geen diepgaand onderzoek ter zake meer gehouden;

— vooral in de tweede helft van de jaren '60 is in de gedachtenwereld van velen nogal wat veranderd. Enkele oorzaken: de onrust onder de jeugd (mede ontstaan door de haars inziens oorlogsbevorderende opvattingen van volwassenen), de Vietnamoorlog; hierdoor zou de houding ten opzichte van georganiseerd gebruik van geweld veranderd kunnen zijn;

— er zijn aanwijzingen, die zouden kunnen doen vermoeden dat bij de bevolking onzekerheid bestaat omtrent verschillende aspecten van de landsverdediging.

Het onderzoek had tot doel het peilen van de instelling van het volk in het algemeen, zowel als die van zeer verschillende bevolkings- en leeftijdsgroepen; het vergde ongeveer 2 maanden en werd hoofdzakelijk gericht op de volgende onderwerpen.

— De principiële mening omtrent gewelddadige verdediging.
— De beoordeling van de dreiging.
— Het oordeel omtrent bestaansrecht en waarde van de krijgsmacht.
— De militaire opleiding en vorming.
— Landsverdediging met niet-militaire middelen.
— De houding t.o.v. dienstweigeraars op grond van gewetensbezwaren.

Het onderzoek werd gehouden in de vorm van een steekproef, die representatief wordt geacht voor de Zwitserse bevolking tussen 18 en 60 jaar. De antwoorden van 1000 zorgvuldig gekozenen werden m.b.v. een even zorgvuldig geprogrammeerde computer geanalyseerd. De uitkomsten werden gerubriceerd naar taalgebied, leeftijdsgroep, geslacht, grootte van stad of dorp van inwoning van de ondervraagden. Globaal komen de resultaten neer op het volgende.

Op de vraag of Zwitserland zich in voorkomend geval gewapenderhand te weer dient te stellen, antwoordde 75% ja, 20% neen, 5% had geen mening. Van de 40- tot 60-jarigen zei 84% ja, van de 18- tot 29-jarigen 62%. Slechts 12% achtte de oorlogsdreiging voor Zwitserland in de komende 10 jaren groot, 32% achtte de dreiging minder groot, 53% gering. Een grote meerderheid (86%) vindt dat er een krijgsmacht moet zijn, 7% is er van overtuigd dat deze overbodig is. Overtuigd van de noodzaak waren de leeftijdsgroep van 29 tot 60 jaar (90%) en de vrouwen (eveneens 90%). Meer dan 20% van de groep 18 tot 29 jaar vond een krijgsmacht niet nodig. Overigens is 60% van de ondervraagden van mening, dat het Zwitserse leger in een moderne oorlog nauwelijks een kans zal hebben; 81% geeft het leger wel een kans in het geval dat het land met niet te moderne wapens zou worden aangevallen; 64% acht het leger in staat een massieve aanval te land, uitgevoerd met conventionele middelen, te keren, slechts 9% denkt aan een succesvolle verdediging tegen een nucleaire aanval. Dat het leger te allen tijde orde

en rust in eigen land zal kunnen handhaven is de mening van 87%. Twee derden van de ondervraagden geloven in de preventieve waarde van de krijgsmacht. Ruim de helft is van mening dat de officieren, onderofficieren en soldaten zeer goed geoefend zijn, een derde geeft het militaire personeel een voldoende, 10 à 15% een onvoldoende. Vertrouwen in de legerleiding heeft 84%. In alle lagen van de bevolking overheerst de gedachte dat er geen niet-militaire middelen bestaan die een volk in geval van een internationaal conflict kunnen vrijwaren van te worden aangevallen. Ruim 50% spreekt zich uit voor het voeren van een partizanenoorlog als het land zou worden bezet. Interessant is, dat 86% de dienstplicht in vredestijd geen groot persoonlijk offer vindt en 77% de overtuiging heeft, dat de militaire dienst een positieve invloed heeft op de karaktervorming. Dat dienstweigeraars op grond van gewetensbezwaren een gelijkwaardige vervangende plicht wordt opgelegd, acht 70% een redelijke zaak.

Tot zover de verkorte weergave van dit recente onderzoek. Een voorzichtige conclusie: de Zwitserse bevolking stelt zich nog steeds positief op t.o.v. de landsverdediging; een meerderheid (60%) acht de krijgsmacht niet opgewassen tegen een met moderne middelen uitgeruste aanvaller; een zelfde meerderheid zou in geval van een Europees conflict wensen dat het land neutraal blijft, 30% acht dat niet meer mogelijk en zou dan willen deelnemen aan een Europese defensiegemeenschap.

In memoriam prof. Sassen

Op 16 september jl. is in de leeftijd van 77 jaar in Lugano overleden mgr. prof. dr. F. L. R. Sassen, lid van het College van Curatoren van de Koninklijke Militaire Academie.

Prof. Sassen was 10 jaar lang lid van het College en heeft vanuit zijn specifieke deskundigheid op het gebied van het onderwijs, eerst als lid van de „Commissie van advies voor het onderwijs aan de KMA" en later als curator, in hoge mate bijgedragen tot de vormgeving van het wetenschappelijk onderwijs binnen de KL en de KLu.

Hij heeft zich met name altijd bijzonder ingezet voor de formele erkenning van het militair wetenschappelijk onderwijs aan de KMA. Het is spijtig, dat hij een zodanige erkenning, door invoering van de „Wet op het wetenschappelijk onderwijs binnen de krijgsmacht", aan wier totstandkoming hij zo'n groot aandeel heeft gehad, niet meer heeft mogen meemaken.

Prof. Sassen werd in 1929 hoogleraar in Nijmegen, in 1946 kreeg hij een leerstoel aan de Leidse Universiteit en in 1958 werd hij ere-doctor van de Laval-universiteit in Quebec (Canada). Hij was 25 jaar lang lid van de Onderwijsraad, lid van de Koninklijke Nederlandse Academie van Wetenschappen, ridder in de orde van de Nederlandse Leeuw en commandeur in de orde van Oranje Nassau. Hij was ook ereprelaat van ZH de Paus.